

Vārdu spēles

Daži vārddarināšanas paņēmieni.

Aizvietot vārdos vienas skaņas pret citām	
Pielikums – pietikums, grābeklis – gribēklis, parametrs – pārparametrs, izlietne – izrietne, vēdeklis – mēdeklis, mugursoma – mugurdoma, zobrats – zobrets, kreditēšana – kredītēšana.	
Ielikt vārdos papildus skaņas	
Diletants – dailetants, gludeklis – glaudeklis, ritenis – kritenis, grāvis – garāmvilks.	
Mainīt skaņas vietām	
Lopkopība – koplopība, parabolisks – barapolisks.	
Sadalīt vārdu daļās, kurām katrai ir sava jēga.	
Akrobātika – Ak, robā tika! Sētnieks – Sēt? Nieks!	
Vienu no vārda daļām, kura izskatās kā atsevišķs vārds, aizvietot ar citu vārdu loģiski saistītu ar sākotnējo.	
Karamele – mieramele, diplomāte – diplotēvs, ministrija – maksistrija, vienādojums – citādojums, divdabis – simtdabis, pusmētēlis – pilnmētēlis.	
Mainīt vietām vārda daļas	
Gramatika – tikagrams, orķestris – strisorķe, sistēma – tēmasis.	
Piedēklus, priedēklus un galotnes izmantot formāli pareizi, bet bez tradicionālajiem ierobežojumiem	
Mācīt – mācītava, rakt – raktene, raktenis, Kanāda – kanādmācītājs (āda – adminis).	
Morfēmas aizvietot ar citām, pat pretējām	
Palaistuve – ielaistuve, bezmiegs – armiegs, armija – bezmija, pateicība – neteicība, palīdzība – bezlīdzība, uzņēmība – līdzņēmība.	

Vienu vai vairākas vārda daļas iedomāties kā citu vārdu saīsinājumu	
Kristietība – Kristīnes ietiepība, Krāslava – krāsaina slava, indiānis – Indijas Jānis, sienāzis – sienā ieskrējis āzis.	
Vienu no vārda daļām uzskatīt par atsevišķu vārdu un aizstāt to ar citu loģiski vai fonētiski saistītu vārdu.	
Operācija – baletācija, tupelite – tukāmītis, advokāts – advoziēds (advokāta sekretāre), inkubators – inčīletors (kuba – valsts), pakalpojums – pakungojums, garastāvoklis – garakrītoklis – garaguļoklis, periods – perimuša, liktenis – celtenis, vieslektors – viesmestors, viesēstors, inovācija – inospānija, telegramma – jērgramma, sistēma – liktēma – raktēma – ēsttēma.	
Homonīmu izmantošana.	
Lama tā mira, jo lama tas strādāja. (vārdu spēle: lamatās mira lama. lamatas – lama kā dzīvnieks, lama kā garīdznieks). Govs dilemma, kur likt komatu: „Ēdu sienu, redzu.” Vai: „Ēdu, sienu redzu.” (siens – barība, siena – kūts konstrukcijas daļa).	
Apvienot dažādus vārdus, izmantojot to vienādās daļas	
Trauks aukstums – traukstums, ķivere verdikts – ķiverdikts.	
Aizvietot vārdu pazīstamos izteicienus.	
Alkohols negatīvi ietekmē slimību. Protēze pret protēzi. (Zobs pret zobu). Tu esi Tavas valsts raža. Bet Tu – neraža. Kas otram bedri rok, tas maksā mazāk. (Reklāmu sauklis „Maksā mazāk!” + paruna: „Kas otram bedri rok, tas pats tajā iekrīt.”). Ir cilvēki, kuri visu uztver burkšķiski. ¹	

¹ Autors – Vineta Gerkena.